

A közel-keleti és észak-afrikai régió helyzete drámaian romlott, növelve a terrorfenyegetést és az illegális migrációval kapcsolatos problémákat – figyelmeztet Mariusz Blaszczak lengyel védelmi miniszter

Megvédik magukat a visegrádi négyek

Öry Mariann

Az európai határvédelem támogatása a visegrádi együttműködés egyik legfontosabb eleme, befektetés a saját biztonságunkba is – hangsúlyozta lapunknak Mariusz Blaszczak lengyel védelmi miniszter, akit az idén július elejétől jövő év június végéig tartó lengyel V4-es soros elnökség kapcsán kérdeztünk. A tárcavezető szerint nagy hangsúlyt kell helyezni a NATO keretein belül való együttműködésre is.

– Milyen közös, V4-es védelempolitikai célokat tűzött ki Lengyelország a visegrádi soros elnöksége idejére?

– Lengyelország elnöksége a visegrádi csoportban egybeesik a Covid-19-járvány által okozott, soha nem látott globális válsággal, amely a következményei kezelésével együtt hatással van a lengyel elnökség menetrendjére is. Az elnökség szlogenje a Vissza a helyes útra (Back on track). A V4-országok aktívan együttműködnek a koronavírus-járvány következményeinek leküzdésében, és együtt dolgoznak a régió társadalmi-gazdasági életének jó útra vezetésében. Ez vonatkozik a védelmi dimenzióra is. A Covid-19-vírus okozta járványból fakadó következtetéseket felhasználjuk a V4-együttműködés mechanizmusainak fejlesztésére a válságkezelés terén. Azt is tervezzük, hogy létrehozunk egy platformot a fegyveres erőknél a világjárvány következményeinek leküzdésében betöltött szerepével kapcsolatos információszereire.

– Mi a helyzet az eddig is meglévő biztonsági kihívásokkal?

– A lengyel elnökség alatt folytatjuk erőfeszítéseinket a V4 gyakorlati részvételének növelésére a NATO és az Európai Unió védelmi képességeinek fejlesztésében, hozzájárulva régióink biztonságához. Ez elnökségünk legfontosabb feladata. Szeretnénk, ha a visegrádi négyek aktívan részt vennének a NATO elretentő és védelmi politikájának megerősítésében, valamint az EU védelmi együttműködésének fejlesztésében, az EU és a NATO közötti kohézió és szoros együttműködés fenntartása mellett. Különösen arra törekszünk, hogy a V4 részt vegyen olyan szövetséges kezdeményezésekben, amelyek célja a biztonság fenntartása minden stratégiai szempontból, megfelelően az úgynevezett háromszázhatvan fokos elvnek, amely azt jelenti, hogy a szövetségnek képesnek kell lennie a különböző stratégiai irányokból érkező fenyegetések elleni küzdelemre. Valamennyi visegrádi ország jelen van a keleti szárnyon, valamint aktívan részt vesz a terrorista fenyegetések elleni küzdelemben. Jelentősen hozzájárulunk az erőforrások és a ké-

szelnet növelését célzó szövetséges kezdeményezésekhez, mint például a NATO Reagáló Erőkhöz vagy a Készenléti Kezdeményezéshez. Együtt fejlesztjük a szövetségi képességeket a logisztika kezelésére és irányítására azok biztonsági elemeivel együtt. Ezen túlmenően közös képzéseket és gyakorlatokat folytatunk, amelyek növelik fegyveres erőink átjárhatóságát, amelyek egy közös fellépés esetén szükségesek. Megkezdjük a felkészülést a következő visegrádi Harccsoportra, amelynek készenlétét 2023-ra terveztük meg. Ez már a harmadik közös Harccsoport lesz (az előzőeket 2019-ben és 2016-ban helyezték készenléti állapotba). Közös projektek lebonyolításának lehetőségét is keressük az uniós kezdeményezések, mint például az EU Állandó Strukturált Együttműködése vagy az Európai Védelmi Alap keretében. Folytatjuk a fegyverzet és a katonai felszerelések közös beszerzésének munkáját, lehetővé téve a V4-együttműködés kiterjesztését a fegyverzet szférájára. Ezen túlmenően arra törekszünk, hogy együttműködés alakítsunk ki a V4-partnerekkel olyan új területeken, mint a kibervédelem, az innovatív technológiák, a katonai rendőrség és a területi védelem.

– A védelem kiemelt dimenziója a visegrádi együttműködésnek?

– Érdemes felidézni, hogy a lengyel elnökség idején, jövő év februárjában ünnepeljük a visegrádi csoport létrehozásának harmincadik évfordulóját. A csoport 1991-es megalakulásának fő oka volt országaink euroatlanti struktúrákba való beilleszkedése, törekvés a tagságra. Ma teljes jogú tagjai vagyunk a NATO-nak és az Európai Uniónak. Már rég nem hívnak minket új tagoknak. Immáron nem csak a biztonság haszonélvezői vagyunk. Együttműködésünk révén védelmet akarunk biztosítani más országok számára is. Ezért a védelmi együttműködés továbbra is a visegrádi szövetség egyik legfontosabb eleme. Növelni akarjuk a gyakorlati súlyát, hogy jelentősen és láthatóan hozzájáruljon a nemzetközi biztonsághoz.

– Miképp járulhatnak hozzá a V4-ek Európa határainak védelméhez?

– Európát hátrányosan érintik mind a keleti, mind a déli szomszédságában zajló folyamatok. Keleten folytatódik Oroszország agresszív katonai fellépése, ami aláássa az európai biztonsági rendszer hiedelgáború utáni felépítését. Ugyanakkor a közel-keleti és észak-afrikai régió helyzete drámai módon romlott az elmúlt években, növelve a terrorfenyegetést és az illegális és ellenőrizetlen migrációval kapcsolatos problémákat. Mindkét irány

veszélyt jelent az európai határoknál. Az európai határok megvédése a visegrádi csoport védelmi együttműködésének kiemelt célja. Ez más regionális formációkban, mint például a Bukaresti Kilencek közt vagy az Északi Csoportban is megbeszélések tárgya. Ezen keretek között végzett tevékenységek a NATO és az Európai Unió erőfeszítéseinek fontos kiegészítését jelentik. Arra törekszünk, hogy megerősítsük a NATO elretentő és védelmi erejét. Valamennyi V4-ország védi az európai határokat a keleti szárnyon, legyen szó a NATO Forward Presence vagy a légiforgalmi, Air Policing misszióban való részvételről. Együtt vesz részt a szövetség stabilizációs tevékenységeiben a déli szomszédságban, jelen van a koszovói, az iraki és afganisztáni missziókban. Ezenkívül a visegrádi csoport jelentősen hozzájárul a NATO Reagáló Erőkhöz és a Készenléti Kezdeményezéshez.

– Az unió keretein belül milyen együttműködési lehetőségek vannak?

– A visegrádi csoport országai részt vesznek az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség, a Frontex által irányított tevékenységekben. Például ebben az évben a lengyel határőrség támogatta a görög-török határ védelmét az illegális migránsok fokozott beáramlása ellen. Ezek a műveletek bizonyítják, hogy országaink nagy jelentőséget tulajdonítanak a határvédelemnek. Meg vagyok arról győződve, hogy ez a kérdés továbbra is együttműködésünk egyik legfontosabb eleme marad. Befektetésnek tekintjük a saját biztonságunkba is.

– Hogyan értékeli az uniós szintű védelmi együttműködés kilátásait?

– Az EU védelmi potenciáljának fejlesztése általában pozitívan értékelhető. Az EU tagállamai nagyobb figyelmet fordítanak a védelmi kérdésekre, többek közt pénzügyi szempontból is, elősegítik a védelmi együttműködést, különösen az Állandó Strukturált Együttműködés keretében, és ennek eredményeként egyes közösségi alapokat az Európai Védelmi Alap és a korábban létrehozott áthidaló eszközök révén védelmi szükségletekre fordítanak. Ha ezeket a lehetőségeket jól kihasználjuk, minőségi változást idézhetünk elő az európai védelmi képességekben, növelve a NATO katonai potenciáljához való hozzájárulást az elretentés és a védelem terén is. Lengyelország látja ezeket a lehetőségeket, és támogatja az EU védelmi képességének fejlesztését. Ezt bizonyítja az uniós védelmi kezdeményezéseivel és az EU válságreakálási misszióinak végrehajtásához való hozzájárulásunk. Gondolok itt egyben a visegrádi csoport orszá-



Mariusz Blaszczak lengyel védelmi miniszter szerint az Európai Unió védelmi képességeit növelni kell, de nem szabad versengeni a NATO-val
Fotó: Jakub Szymczu

gainak korábban már említett uniós Harccsoportjára is – ez jelenleg a legfontosabb kezdeményezés a V4-országok védelmi együttműködésének területén.

– Hogyan viszonyul ez a NATO-hoz?

– Arra törekszünk, hogy megakadályozzuk az EU-országok azon védelmi erőfeszítéseit, amelyek konkurálnak a NATO kulcsszerepével Európa védelmére és az elretentés terén, vagy aláássák a biztonságunk szempontjából kulcsfontosságú transzatlanti kapcsolatot. Ezért Lengyelország támogatja a pragmatizmust az EU védelmi dimenziójának fejlesztése során, és a sajátos védelmi képességek fejlesztésére összpontosít, nemcsak az uniós, hanem a NATO és a nemzeti érdekeket is figyelembe véve, az EU működésének egyik alapelveivel, a kölcsönös segítségnyújtás elvével összhangban. Abból kell kiindulni, hogy az uniós támogatás és támogatnia kell a NATO-t mint Európa biztonságának garanciáját, de nem lesz képes helyettesíteni ebben a sze-

repben. Valójában az erős transzatlanti kötelék és az EU támogatása az Egyesült Államok részéről nemcsak hogy nem akadályozza meg abban, hogy sikeresen önálló szerepet játsszon a nemzetközi porondon, de annak szükséges feltétele. Úgy gondoljuk továbbá, hogy az európai védelmi ipar támogatásának nem az európai védelmi piac legerősebb szereplőire kell koncentrálnia, hanem ennek az iparnak az egyenletes fejlődését kell szolgálnia az egész EU-ban. Természetesen nem működik ez a tagállamok adekvát védelmi kiadásai nélkül – az uniós dotáció nagyon hasznos lehet, de annak támogatásnak kell lennie. A lengyel és a magyar védelmi minisztérium hagyományosan jó együttműködése miatt arra számított, hogy Magyarország Lengyelországgal együtt továbbra is az ilyen pragmatikus megközelítést fogja támogatni az EU védelmi fejlesztésében a következő EU-elnökségeink alatt is, hiszen 2024 második felében magyar, 2025 első felében pedig lengyel elnökség következik. ■